

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
 Unię Europejską w ramach
 Europejskiego Funduszu
 Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Poetyki wizualne		8.0.13657	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Teorii Literatury i Krytyki Artystycznej			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	wszystkie
Wydział Filologiczny	Filologia polska	forma	wszystkie
		moduł	wszystkie
		specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Katarzyna Szalewska, profesor uczelni; dr Maciej Dajnowski; dr Magdalena Horodecka, profesor uczelni; dr Martyna Wielewska-Baka; dr hab. Mariusz Kraska, profesor uczelni; prof. dr hab. Zbigniew Majchrowski; prof. dr hab. Ewa Graczyk; dr hab. Maciej Michalski, profesor uczelni; dr Monika Żółkoś; dr Anna Filipowicz, profesor uczelni; dr Artur Nowaczewski			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		2	
Ćw. audytoryjne		15 godzin - udział w zajęciach;	
Sposób realizacji zajęć		10 godzin - samodzielna lektura literatury przedmiotu;	
zajęcia w sali dydaktycznej		25 godzin - przygotowanie projektu zaliczeniowego.	
Liczba godzin		Razem: 50 godzin = 2 ECTS.	
Ćw. audytoryjne: 15 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2024/2025 letni			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
<ul style="list-style-type: none"> - Analiza tekstów z dyskusją - Analiza zdarzeń krytycznych (przypadków) - Dyskusja - Metoda projektów (projekt badawczy, wdrożeniowy, praktyczny) - Praca w grupach - Rozwiązywanie zadań 		Sposób zaliczenia	
		Zaliczenie na ocenę	
		Formy zaliczenia	
		<ul style="list-style-type: none"> - wykonanie pracy zaliczeniowej - projekt lub prezentacja - wykonanie pracy zaliczeniowej - wykonanie określonej pracy praktycznej 	
		Podstawowe kryteria oceny	
		Student otrzymuje zaliczenie ćwiczeń na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> • systematycznego przygotowywania się do zajęć oraz dyskusji na zajęciach (20%) • przygotowania w formie ustnej wybranych zagadnień spośród wskazanych przez prowadzącego zajęcia (30%) • przygotowania projektu zaliczeniowego (50%). 	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			

zakładany efekt uczenia się	kolokwium semestralne	praca pisemna	wypowiedzi i interpretacje ustne	analiza tekstów z dyskusją	kolokwium roczne
Wiedza					
K_W01	+	+	+	+	+
K_W03	+	+	+	+	+
Umiejętności					
K_U01	+	+	+	+	+
K_U03	+	+	+	+	+
K_U05	+	+	+	+	+
K_U06	+	+	+	+	+
Kompetencje społeczne					
K_K01	+	+	+	+	+

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Brak wymagań formalnych.

B. Wymagania wstępne

Brak wymagań wstępnych.

Cele kształcenia

Celem przedmiotu jest umożliwienie Studentom poruszania się w przestrzeniach wizualnych współczesnej kultury oraz przyswojenie krytycznego spojrzenia na obrazy w ich różnorodnych formach i funkcjach. Dzięki uczestnictwu w ćwiczeniach Studenci nie tylko zapoznają się z podstawowym słownikiem kulturowych studiów nad wizualnością, ale też potrafią połączyć wiedzę teoretyczną z analizą konkretnych przypadków.

Treści programowe

1. Kultura wzrokocentryczna w ujęciu historycznym (okularcentryzm, voyeuryzm, wizualność).
2. Kulturowe formy patrzenia (teorie perspektywy, spojrzenia, gaze, kształtowanie podmiotu patrzącego).
3. Spojrzenie w perspektywie kulturowej (feministycznej, postkolonialnej, postantropocentrycznej).
4. Zwrot piktorialny.
5. Visual culture studies.
6. Elementy antropologii obrazu.
7. Związki literatury ze sztukami wizualnymi w kontekście narracji transmedialnych.
8. Idol - fetysz - simulacrum. Obrazy jako narzędzia władzy i wizualne figury dyskursów nowoczesności.
9. Ekspozycja, kolekcja, mapa jako wizualne figury porządkowania dyskursu.

Wykaz literatury

Prowadzący każdorazowo wskazuje teksty do przeczytania na ćwiczenia i przygotowania projektu zaliczeniowego.

- Alphen E. van, *W pułapce wizerunków*, przeł. R. Sendyka, „Teksty Drugie” 2009 nr 5.
- Antropologia kultury wizualnej: zagadnienia i wybór tekstów*, red. I. Kurz, P. Kwiatkowska, Ł. Zaremba, wstęp I. Kurz, Warszawa 2012.
- Barthes R., *Mit i znak: eseje*, przeł. W. Błońska et al., Warszawa 1970.
- Barthes R., *Retoryka obrazu*, przeł. M.B. Fedewicz, „Pamiętnik Literacki” 1985, z. 3.
- Barthes R., *Światło obrazu. Uwagi o fotografii*, przeł. J. Trznadel, Warszawa 1996.
- Baudrillard J., *Porządek symulaków*, przeł. B. Kita, [w:] *Widzieć, myśleć, być. Technologie mediów*, red. A. Gwóźdź, Kraków 2001.
- Baudrillard J., *Symulakry i symulacja*, przeł. S. Królak, Warszawa 2005.
- Belting H., *Antropologia obrazu. Szkice do nauki o obrazie*, przeł. M. Bryl, Kraków 2007.
- Benjamin W., *Dzieło sztuki w dobie reprodukcji technicznej*, przeł. J. Sikorski, [w:] *idem, Anioł historii. Eseje, szkice, fragmenty*, Poznań 1996.
- Berger J., *Sposoby widzenia*, przeł. M. Bryl, Warszawa 2008.
- Didi-Huberman G., *Obrazy mimo wszystko*, przeł. M. Kubiak Ho Chi, Kraków 2008.
- Foster H., *Powrót Realnego. Awangarda u schyłku XX wieku*, przeł. M. Borowski, M. Sugiera, Kraków 2010.
- Fotospołeczeństwo: antologia tekstów z socjologii wizualnej*, pod red. M. Boguni-Borowskiej i P. Sztompki, Kraków 2012.
- Foucault M., *Nadzorować i karać: narodziny więzienia*, tłum. T. Komendant, Warszawa 1993.
- Freedberg D., *Idolatria i ikonoklazm, [w:] Potęga wizerunków. Studia z historii i teorii oddziaływania*, przeł. E. Klekot, Kraków 2005.
- Frydryczak B., *Świat jako kolekcja: próba analizy estetycznej natury nowoczesności*, Poznań 2002.
- Jay M., *Kryzys tradycyjnej władzy wzroku. Od impresjonistów do Bergsona*, przeł. J. Przeźmiński, [w:] *Odkrywanie modernizmu. Przekłady i komentarze*, red. R. Nycz, Kraków 1998.
- Kultura wizualna w Polsce, t. 1: Fragmenty*, red. I. Kurz et al., Warszawa 2017.
- Kultura wizualna w Polsce, t. 2: Spojrzenia*, red. I. Kurz et al., Warszawa 2017.

- Metz Ch., *Fotografia i fetysz*, przeł. A. Oleńska, S. Sikora, „Kwartalnik Filmowy” 2006 nr 54–55.
- Michałowska M., *Foto-teksty. Związki fotografii z narracją*, Poznań 2012.
- Mirzoeff N., *Podmiot kultury wizualnej*, przeł. M. Bryl, „Artium Quaestiones” XVII (2006).
- Mitchell W.J.T., *Czego chcą obrazy?: pragnienia przedstawień, życie i miłości obrazów*, przeł. Ł. Zaremba, Warszawa 2013.
- Piasecki M., *Ikona, świadek, ofiara. Niedźwiedź polarny jako figura wizualna dyskursu zmiany klimatu*, „Zagadnienia Rodzajów Literackich” 2021, R. LXIV, z. 1.
- Pratt M.L., *Imperialne spojrzenie. Pisarstwo podróżnicze a transkulturowanie*, przeł. E.E. Nowakowska, Kraków 2011.
- Rancière J., *Los obrazów*, [w:] *idem, Estetyka jako polityka*, przeł. J. Kutyla, P. Mościcki, Warszawa 2007.
- Rybicka E., *Mapa. Od metafory do kartografii krytycznej*, „Teksty Drugie” 2013, nr 4.
- Sendyka R., *Poetyki wizualności*, [w:] *Kulturowa teoria literatury 2. Poetyki, problematyki, interpretacje*, red. T. Walas, R. Nycz, Kraków 2012.
- Sontag S., *O fotografii*, przeł. S. Magala, Warszawa 1986.
- Sontag S., *Widok cudzego cierpienia*, tłum. S. Magala, Kraków 2010.
- Urry J., *Spojrzenie turysty*, przeł. A. Szulżycka, Warszawa 2007.
- Wiek ekranów: przestrzenie kultury widzenia*, red. A. Gwóźdź, P. Zawojski, Kraków 2002.
- Zaremba Ł., *Obrazy wychodzą na ulice: spory w polskiej kulturze wizualnej*, Warszawa 2018.
- Żółkoś M., *Voyeurizm ogrodu zoologicznego*, „Didaskalia: gazeta teatralna” 2012, nr 111.

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
K_W01, K_W03 K_U01, K_U03, K_U05, K_U06 K_K01	K_W01, K_W03 Student: <ul style="list-style-type: none"> • ma rozszerzoną wiedzę o miejscu i znaczeniu poetyk wizualnych w systemie nauk humanistycznych ze szczególnym uwzględnieniem literaturoznawstwa i nauk o kulturze (K_W01); • ma rozszerzoną wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej poetyk wizualnych oraz o inter- i transdyscyplinarnych związkach problematyki i metod stosowanych w obszarze visual studies (K_W01); • ma uporządkowaną wiedzę szczegółową z zakresu teorii literatury ze szczególnym uwzględnieniem poetyk wizualnych, ich związków z oprzyrządowaniem klasycznej poetyki literaturoznawczej oraz z przemianami w metodologii humanistyki z uwzględnieniem kolejnych „zwrotów” i transdyscyplinarnych pól problemowych (K_W03).
	Umiejętności K_U01, K_U03, K_U05, K_U06 Student: <ul style="list-style-type: none"> • potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać i selekcjonować informacje z zakresu poetyk wizualnych z wykorzystaniem źródeł mówionych i pisanych dostępnych w druku, mediach tradycyjnych i cyfrowych (K_U01); • ma opanowane techniki kwerendy naukowej i medialnego researchu, a także syntetycznego ujęcia materiału w przedmiotowych kwestiach (K_U01); • posiada podstawowe umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie poetyk wizualnych ze szczególnym uwzględnieniem ich związków z nowoczesnym literaturoznawstwem i studiami kulturoznawczymi (K_U03); • posiada językowe kompetencje wystarczające do przygotowania typowych prac pisemnych w obszarze tematyki wyznaczonej przez problematykę poetyk wizualnych oraz do sporządzania wystąpień w języku polskim o różnej formie, celu, objętości i stylu, z wykorzystaniem podstawowych metodologii oraz źródeł (K_U05); • rozwija zasób słownictwa terminologicznego związanego z poetykami wizualnymi i visual studies (K_U05); • potrafi ocenić poziom swoich kompetencji oraz rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się i rozwoju zawodowego w zakresie poetyk wizualnych, ich związków z literaturoznawstwem, studiami kulturowymi, roli w kulturze (K_U06).
	Kompetencje społeczne (postawy) K_K01 Student: <ul style="list-style-type: none"> • jest otwarty na nowe idee i gotów do przeformułowania swojego stanowiska oraz przewartościowania znanych sobie strategii badawczych, ze szczególnym uwzględnieniem poetyk wizualnych (K_K01);

	• jest w stanie krytycznie ocenić stopień swego zaawansowania w obszarze poetyk wizualnych (K_K01).

Kontakt

katarzyna.szalewska@ug.edu.pl
